



LR Seimo Teisės ir teisėtvarkos komiteto pirmininkei

2024 03 26

Irenai Haase

DĖL BANKROTO SUMOS IR IŠIEŠKOJIMO IŠ PASKUTINIO BŪSTO SUMŲ SUVIENODINIMO

Naujausiais duomenimis, Antstolių informacinėje sistemoje buvo apie 200 tūkst. unikalių skolininkų. Šiuo metu Civilinio proceso kodekse (CPK) 663 straipsnyje numatyta, kad išieškoti skolą iš skolininkui priklausančio paskutinio būsto, kuriame jis gyvena, galima tuo atveju, kai išieškotina suma ir vykdymo išlaidos viršija 4000 Eur. 2022 m. buvo pradėta vykdyti 91 priverstinio išskeldinimo byla. Paskutinį būstą šiuo metu teoriškai galėtų prarasti iki 41 % skolininkų (81 tūkst.).

Išieškotina išlaidų suma įstatyme buvo numatyta ir paskutinį kartą keista 2018 metais. Nevyriausybinių organizacijų vertinimu, ši suma yra labai maža. Dėl nustatytos ribos didelei daliai asmenų ir šeimų kyla rizika prarasti būstą dėl santykinai nedidelių skolų. Tokia situacija uždaro žmones į skurdo ratą, gilina skolininkų psichologinius, socialinius ir finansinius iššūkius. Tuo pačiu tai didina našta valstybei ir mokesčių mokėtojams, kuomet netekę namų žmonės kreipiasi socialinio būsto. Pažymėtina, kad šios nuostatos neigiamas poveikis yra didesnis pažeidžiamiesiems, mažesnes pajamas turintiems asmenims, kurie neturi galimybių sumokėti santykinai nedidelę skolą.

Atkreiptinas dėmesys, kad Fizinių asmenų bankroto įstatymo 2 straipsnyje numatyta, kad fizinis asmuo yra nemokus, kai skolininko įsipareigojimų suma viršija 25 MMA. Vadinasi, iš asmens gali būti atimtas paskutinis būstas nesudarant galimybės bankrotuoti. Nevyriausybinių organizacijų vertinimu, bankroto riba yra per aukšta, o skirtumas lyginant su išieškojimo iš būsto suma - neproporcingas. Pavyzdžiui, Latvijoje suma, nuo kurios galima pradėti bankroto procedūrą, siekia 5000 Eur. Atsižvelgiant į išvardintas problemas ir kitų šalių patirtį, siūlome:

1. Keisti CPK 663 straipsnio 3 dalį:

3. Jeigu skolininkas nepateikia antstoliui šio straipsnio 1 dalyje nurodytų įrodymų arba paaiškėja, kad išieškotina suma ir vykdymo išlaidos nebus išieškotos per šio straipsnio 1 dalyje

nustatytą terminą, išieškoti iš skolininkui priklausančio paskutinio būsto, kuriame jis gyvena, galima tik tuo atveju, kai išieškotina suma ir vykdymo išlaidos viršija ~~keturis tūkstančius eurų~~ **15 MMA**.

2. Keisti Fizinių asmenų bankroto įstatymo 2 straipsnio 2 dalį:

*Fizinio asmens nemokumas – fizinio asmens būklė, kai jis negali įvykdyti skolinių įsipareigojimų, kurių mokėjimo terminai suėję ir kurių suma viršija **25 15** Lietuvos Respublikos Vyriausybės patvirtintas minimaliąsias mėnesines algas (toliau – MMA).*

Bankroto sumos ir išieškojimo iš paskutinio būsto išieškotinos **sumų suvienodinimas** užtikrintų didesnę teisingumą skolų išieškojimo sistemoje ir galimybę sumažinti skolų naštą bei užsitikrinti finansinį stabilumą prieš prarandant paskutinį būstą - gyvenamąją vietą. Išieškojimo iš skolininkui priklausančio **paskutinio būsto išieškotinos sumos didinimas** sumažintų benamystės riziką, finansinių ir socialinių problemų gilinimą. Be to, svarbus ir šios sumos **indeksavimas**. **Bankroto sumos sumažinimas** sudarytų sąlygas didesniai bankroto prieinamumui, skolininkų integracijai į darbo rinką ir efektyviam prisidėjimui prie visuomenės gyvenimo.

Nacionalinis skurdo mažinimo organizacijų tinklo direktorė Aistė Adomavičienė

Vartotojų aljanso viceprezidentas, Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komiteto narys
Kęstutis Kupšys

VšĮ Biuras Pactum direktorė Odeta Intė